

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ การจัดการทรัพยากรน้ำ: กรณีศึกษาบ้านปางไคร้ อำเภอแมริม
จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เขียน นางสาวดวงพร ภูแก้ว

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม)

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ รองศาสตราจารย์ ดร.ชูเกียรติ ลิสุวรรณ

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรน้ำของชุมชน 2) ศึกษากระบวนการจัดการทรัพยากรน้ำของชุมชน 3) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรน้ำ 4) วิเคราะห์ปัจจัยทางสังคมที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อการจัดการทรัพยากรน้ำของชุมชน

วิธีการศึกษา เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพเน้นวิธีการสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลหลัก การพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม เป็นวิธีการหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำเสนอผลการศึกษาในลักษณะของการพรรณนาเชิงวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่าหมู่บ้านปางไคร้ มีการใช้น้ำทั้งในครัวเรือน และในการทำการเกษตรเป็นสำคัญ เดิมมีการจัดการน้ำโดยการใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน วัฒนธรรม การมีส่วนร่วม ต่อมาการจัดการน้ำของชุมชนเปลี่ยนแปลงไปเมื่อมีระบบการผลิตแผนใหม่เข้ามาแทนที่การผลิตแบบดั้งเดิม การจัดการน้ำในปัจจุบันมีการจัดการน้ำแบบตัวใครตัวมัน ไม่มีการรวมกลุ่มในการจัดการ เหมือนในระบบการผลิตดั้งเดิม เมื่อถึงฤดูแล้งชาวบ้านจึงประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำไม่พอต่อความต้องการของชาวบ้าน เนื่องจากชาวบ้านมีการใช้น้ำแก่พืชในเวลาเดียวกัน จึงทำให้น้ำในลำห้วยไหลไม่พอต่อความต้องการ และในฤดูแล้งเป็นช่วงที่มีปริมาณน้ำน้อยที่สุดของปีสภาพแวดล้อมบริเวณลำห้วยจึงมีสภาพแห้ง ปริมาณน้ำมีน้อยไม่พอต่อการทดน้ำและทำน้ำประปา นอกจากนี้ยังพบปัญหาการใช้น้ำ เนื่องจากตะกอนดิน และสารเคมีทางการเกษตร ที่ถูกชะล้างจากบริเวณแปลงเกษตรลงสู่ลำห้วยอีกด้วย ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการน้ำ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและระบบการผลิต จากปัจจัยดังกล่าวทำให้การจัดการน้ำมีความเปลี่ยนแปลงเกิดการขาดตอนในการสืบทอดทางภูมิปัญญาและวัฒนธรรมในการจัดการน้ำ ขาดการจัดสรรน้ำ

อย่างถูกต้องและเหมาะสมภายในหมู่บ้าน จนในปัจจุบันชาวบ้านมีปัญหากับการใช้น้ำไม่เพียงพอ
ต่อความต้องการ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title	Water Resource Management: A Case Study of Ban Pong Kai, Amphoe Mae Rim, Changwat Chiang Mai
Author	Miss Dongporn Pukaew
Degree	Master of Arts (Man and Environment Management)
Independent Study Advisor	Assoc. Prof. Dr. Chukiat Leesuwana

ABSTRACT

The purposes of “Water Resource Management : A Case Study of Ban Pong Kai, Amphoe Mae Rim, Changwat Chiang Mai” were to study on the status and use action of water resource, to study the system water resource management, to study the public participation on water resource management, and to study the cause of society location of community water resource management.

The study was done by based on qualitative studies: to explore data collection community, indebt interview and observe.

The results were that there was used water on both household and agricultural. The past time people had water management by themselves. Then, community water resource management was a change because after it to convert the modern agricultural production. Thus, in dry season people had faces water shortage problem. Another problem, is the deteriorating quality of water caused by toxic residues from chemical fertilizers and pesticides used by the agricultural sector.

In addition, reasons of society successful such as water resource management are social transform, culture, economic affairs and manufacture of husbandry.